

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

meridiana hora, vel quælibet hora. Hæc quarta die facta sunt.

DE OPERE QVINTÆ DIEI, QVAN-
do creauit Deus ex aquis volatilia &
natatilia.

DISTINCT. XV.

A

DIXIT Etiam Deus, Producant aque reptile a-
nimæ viuentis, & volatile super terram, &c.
Opus quintæ diei est formatio piscium & auium,
quibus duo elementa ornantur: & de eadem ma-
teria, id est, de aquis, pisces & aues creauit: vola-
tilia leuās in aera, & natatilia remittens gurgiti.

*De produ-
ctione rerum
mixta: um
sententia-
rum fide-
lium.*

*De opere sextæ diei quando creata sunt animalia
& reptilia terra.*

B

Sequitur, Dixit Deus, Producat terra animam
viuentem, iumenta & reptilia, & bestias terræ se-
cundum species suas, &c. Sextæ diei opus describi-
tur, cum terra suis animalibus ornari dicitur.

*Vtrum post peccatum venenosa animalia noxia facta fue-
rint, an propter peccatum nocere cœperint,
prius facta innoxia.*

C

QVæri solet de venenosis & perniciosis animã-
tibus, vtrum post peccatum hominis ad vindictã
creata sint, an prius creata innoxia peccatoribus
nocere cœperint? Sane dici potest, quod creata ni-
hil homini nocuissent si non peccasset: puni endo-
rum nanq; vitiorum & terrendorum, vel probã-
de vel perficiendæ virtutis causa nocere cœperunt.
Fuerunt ergo creata innoxia, sed propter pecca-
tum facta sunt noxia.

*Aug. lib. de
Gen ad li-
teram 3. ca.
15. in princ.*

Vtrum minuta animalia tunc creata fuerint.

D

DE quibusdam etiam minutis animantibus q̄
stio est, Vtrum in primis cõditionib⁹ creata sint,
an ex reb⁹ corruptis postea orta sint? Pleraq; n. de
humidorũ corporum vitiis, vel exhalationib. ter-
re, siue cadauerib⁹ gignuntur: quædam etiam de

*Aug. li. 3. de
Gen. ad li-
teram in
princ. 6*

Z 2 corru-

corruptione lignorum & herbarum & fructuum
& Deus auctor omnium est. Pōt autem dici, q̄ ea
quę de corporibus animalium, maxime mortuo-
rum, nascuntur, eum animalibus creata non fue-
rint, nisi potētialiter & materialiter. Ea vero, quę
ex terra, vel ex aquis nascuntur, vel ex eis, quę ter-
ra germinante orta sunt, tunc creata fuisse, non
incongrue dici potest.

Quare post omnia factus est homo.

Genes. 1. 6

Omnibus autem creatis atq̄ dispositis nouissi-
mè factus est homo, tanq̄ Dominus & possessor, q̄
& omnib⁹ præferēdus erat. Vnde sequitur: Vidit
Deus q̄ esset bonum, & ait: Faciamus hominem
ad imaginē, &c. Sed antequam de hominis crea-
tione tractem⁹, q̄ supra breuiter tetigimus, pleni⁹
versantes clarius faciamus. In hac n. rerum distin-
ctione catholici tractatores dissentire, vt supra
diximus, inueniuntur: aliis dicentibus res creatas
atq̄ distinctas secundum species per interualla sex
dierum: quorum sententię quia litera Gen. ma-
gis inseruire videtur, atque catholicā Ecclesiā ma-
gis approbat, ideo hætenus studiose docuimus,
quomodo ex illa communi materia prius infor-
miter facta, postea corporalium rerum genera
sex dierum volumina distinctim sint formata. Al-
liis autē videtur, q̄ nō p̄ interualla temporum fa-
cta sint, sed simul ita formata, ad esse prodierunt.
Quod August. super Genes. pluribus modis niti-
tur ostendere, dicens: elementa quatuor ita for-
mata sicut modo apparent, ab initio extitisse, &
cælum syderibus ornatum fuisse. Quædam verò
non formaliter, sed materialiter tunc facta fuisse,
q̄ post p̄ tēporis accessum formaliter distincta sūt:
vt herbę, arbores, & forte animalia. Omnia ergò
in ipso temporis initio facta esse dicunt: sed quę-
dam formaliter, & secundum species quas habere
cernim⁹, vt maiores mundi partes: quædam verò
mate-

** Libro 4.*

*Aug. ca 34.
ad princip.
de Genesi
ad literam.*

materialiter tantum. Sed ut dicunt, Moyses loquens rudi & carnali populo, locutionis modum temperavit, de Deo loquens à simili hominis, qui per moras temporum opera sua perficit, cum ipse simul sua opera fecerit. Vnde Augustinus. Ideo, inquit: Moyses diuisim refert Deum illa opera fecisse, quia non potuit simul ab homine dici quod à Deo simul potuit fieri. Item potuit diuidere scriptura loquendi temporibus, quod Deus operandi temporibus non diuisit. Illi qui his auctoritatibus & aliis huiusmodi inhaerentes, dicunt quatuor elementa atque caeli luminaria ita formata simul esse, & habuisse illos sex dies quos scriptura commemorat, sex rerum genera, id est. distinctiones appellat quae simul factae sunt partim formaliter, partim causaliter.

Aug. lib. 1. ca. 10. de genesi ad literam. Et gl. ordin ad illud, & diuisit Deus lucem Gen. 1. Aug. lib. 1. de Gen. ad literam ca. 15 ad prin.

Quomodo intelligendum sit Deum requieuisse ab omni opere suo.

F

Iam de septimae diei requie aliquid nos eloqui oportet. Scriptum est, quia compleuit Deus die septimo opus suum, & requieuit die septimo ab vniuerso opere quod pararat. Requieuisse ergo Deus die septimo, non quasi operando lassus, sed ab vniuerso opere requieuit, quia nouam creaturam facere cessauit. Requiescere non cessare dicitur. vnde in Apo. dicit: Non habebant requiem dicentia, Sanctus, sanctus, id est, dicere non cessabant. Requieuisse ergo Deus dicitur, quia cessauit à faciendis generibus creaturae: quia ultra noua non condidit. Vsq; nunc tamē, ut veritas in Euangelio ait, operatur pater cum filio, scilicet, administrationem eorundem generum quae tunc instituta sunt. Creatoris enim virtus causa subsistendi est omni creaturae. Quod ergo dicitur. Pater meus vsque modo operatur, & ego operor, illud vniuersae creaturae continuam administrationem ostendit. Die ergo septimo requieuit, ut nouam creaturam ulterius non faceret, cuius materia vel similitudo non praecesserit: sed vs-

Glo. ordin. ad prin. c. 2. Gen. 2. 2. Apoc. 4. c. Aug. lib. de Gen. in literam 4. c. 12. ad princ. Ibid inferius paululum. Ioan. 5. c. Libr. 6. ca. eisd. in fin.

que nunc operatur, ut quod condidit, continere & gubernare non cesset.

Qualiter accipiendum sit quod dicitur Deus complese opus septimo die, cum tunc requieuit ab omni opere suo.

Sed quæritur, quomodo septimo die dicatur Deus complese opus suū, cum ab omni opere illo die requieuerit, nec aliquod genus nouū rerum fecerit? Alia translatio habet: Consummauit Deus die sexto opera sua: que nihil quæstionis affert, quia manifesta sunt, quæ in eo facta sunt, & omnium consummatio eo die perfecta est: sicut scriptura ostendit cum ait: Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Omnia quidē naturaliter bona erant, nihilque in sui natura vitii habentia: & sunt bona quæ condidit Deus etiā singula. Simul vero vniuersa valde bona, quia ex omnibus consistit vniuersitatis admirabilis pulchritudo in qua etiam illud quod malum dicitur, bene ordinatum, & loco suo politum, eminentius cōmendat bona: ut magis placeat, & laudabilia sint, dum cōparantur malis. Sexto ergo die facta est operum consummatio. Ideo premissa oritur quæstio, quomodo dicatur Deus die septimo opus suum cōplese, quod Hebraica veritas habet: in quo tamen nihil nouum creasse dicitur, nisi forte dicatur die septimo compleuisse opus suum, quia ipsum benedixit & sanctificauit: sicut subiicit scriptura. Benedixit diei septimo, & sanctificauit illum. Opus n. est benedictio & sanctificatio. sicut Salomon aliquid operis fecit, cum templum dedicauit.

Quæ sit benedictio & sanctificatio septima diei.

Illum autem diē sanctificasse & benedixisse dicitur, quia mystica præ ceteris benedictione & sanctificatione eum donauit. Vnde in lege dicitur: Memento sanctificare diem sabbathi. Et inde est, quod

*Genes. 1. c.
Aug. in En-
chy. ca. 10.
Tom. 3.
Ibid. c. p. 11.*

*Hieron. lib.
quæst. in ge-
nes. ad illud
Gen. 1. & cō-
summauit
Deus. tom. 3.
Genes. 2. a
2. Reg. 8. c.*

Exod. 20. b.

quod numerando dies vsq; ad septimum, pcedimus. & diximus septem esse dies, quorum repetitione omne tempus: gitatur, nō quin alius sit ab illis octauus & nonus, & sic de ceteris: sed quia in sex diebus rerum genera distincta sunt: & in septimo, licet non fuerit nouum gen^o rerum institutū, fuit tamē in eo quasi quidā nouus status sanctificationis operū, & requietionis opificis. Pōt etiam sic exponi illud: Cōpleuit Deus die septimo opus suum, id est, completum & consummatum vidit.

DE HOMINIS CREATIONE, VBI CONSIDERANDUM EST, quare creatus homo, & qualiter sit institutus: que duo supra tractata sunt. & qualis factus, & qualiter lapsus, postremo quomodo sit reparatus: que discutienda sunt.

DISTINCT. XVI.

A

HIS exeuſis que supra de hominis creatione pmissimus, effectui mancipare atq; ordine explanare nunc suscipimus, vbi hæc consideranda videntur, scilicet, quare creatus sit homo, & qualiter institutus, & qualis & quomodo factus: deinde, qualiter sit lapsus: postremo, qualiter & per q̄ sit reparatus. Horum autem primo & secundo posita, i. causam rationis humanæ, & modum institutionis, superius pro modulo nostræ facultatis tractauimus. Ideo q̄ superest, vt qualis vel quomodo factus sit, discutiatur. In Gen. legitur, Faciam^o hominem ad imaginē & similitudinē nostram, &c. In eo quod dicit faciamus, vna operatio triū personarum ostenditur: in hoc vero quod dicit ad imaginem, & similitudinē nostram, vna & æqualis substantia trium personarum monstratur. Ex persona enim patris hoc dicitur ad filium & spiritum S. non, vt quidam putant, angelis: quia Dei & angelorum non est eadē imago vel similitudo.

*Glo. ordi. ad,
illud Gen 1.
Faciamus
hominem.
Genes. 1. c.
Beda.*

Z 4 Quod